PĀRBAUDI. LIETO. SALABO.

EKODIZAINS UN ENERGOMARĶĒJUMS: PRASĪBAS UN IESPĒJAS

LAURA REBLE

Vadošā eksperte

EKODIZAINS

Ekodizaina likumdošanas izstrādes mērķis bija izveidot ES mēroga noteikumus, lai uzlabotu tirgū pieejamo ražojumu energoefektivitāti, ilgtspēju un ietekmi uz vidi kopumā.

- Ekodizaina direktīva 2009/125/EK
- Regula (ES) 2024/1781

Pāreja no elektroprecēm uz plašāku preču loku.

Ekodizaina jomā importētājam ir ražotāja pienākumi!

EKODIZAINS

Ekodizaina prasības: vispārējās un specifiskās.

Specifiskās var ietvert precīzas vērtības un robežvērtības, piemēram, maksimālais enerģijas patēriņš, energoefektivitāte, konkrētu režīmu esamība, rezerves daļu pieejamība.

Rezerves daļas: kādas, kam, cik ilgi. Publiski pieejama informācija.

www.ptac.gov.lv/lv/ekodizaina-prasibas

EKODIZAINS

Informācijas prasības:

- Vispārēja informācija (norādījumi par pareizu lietošanu un apkopi, energoefektīvākie režīmi/plauktu kombinācija)
- Konkrētu parametru vērtības (enerģijas patēriņš, ūdens patēriņš, programmas ilgums, mazjaudas režīmi utml.)
- Rezerves daļas

Kur:

- Lietošanas pamācībās
- Brīvpiekļuves tīmekļa vietnē (ražotāja/importētāja/pilnvarotā pārstāvja mājaslapa)

EKODIZAINS

Digitālā produktu pase – DPP
Digitāla preces identitāte, kas nodrošina izsekojamību un pārredzamību visā dzīves ciklā.

- Ekodizaina prasības ilgtspējīgiem produktiem Regula (ES) 2024/1781
- DPP reģistrs
- Īstenošanas akti

EKODIZAINS

DPP reģistrs jau ir pieejams un to var izmēģināt.

Viens centrāls reģistrs, bet decentralizēti dati – uzņēmumi ir atbildīgi par savu preču informāciju.

Pirmā preču kategorija – baterijas.
DPP obligāts no 2027. gada 18. februāra.

DPP informācija:
- Publiska
- Ierobežotas pieejas (tirgus uzraudzības iestādes varēs piekļūt arī testēšanas pārskatu rezultātiem)

Muitai iespēja piekļūt sev nepieciešamajai informācijai uz robežas.

1. PUBLISKI PIEEJAMA INFORMĀCIJA PAR BATERIJAS MODELI

Baterijas pasē iekļauj šādu publiski pieejamu informāciju par baterijas modeli:

a) | VI pielikuma A daļā norādītā informācija;

b) | baterijas materiālu sastāvs, tostarp tās ķīmiskais sastāvs, baterijā esošās bīstamās vielas, kas nav dzīvsudrabs, kadmijs vai svins, un baterijā esošie kritiski svarīgie izejmateriāli;

c) | informācija par oglekļa pēdu, kas minēta 7. panta 1. un 2. punktā;

d) | informācija par atbildīgu ieguvi, kā norādīts 52. panta 3. punktā minētajā ziņojumā par bateriju pienācīgas pārbaudes politiku;

e) | informācija par reciklēto materiālu saturu, kā tā ietverta 8. panta 1. punktā minētajā dokumentācijā;

f) | atjaunojamā satura īpatsvars;

g) | nominālā kapacitāte (Ah);

h) | minimālais, nominālais un maksimālais spriegums un attiecīgā gadījumā temperatūras diapazoni;

i) | oriģinālā jaudas spēja (vatos) un limiti, un attiecīgā gadījumā temperatūras diapazons;

j) | paredzamais baterijas darbmūžs, izteikts ciklos, un izmantotais references tests;

k) | kapacitātes slieksnis, pie kura baterija ir izsmelta (tikai elektrotransportlīdzekļu baterijām);

l) | temperatūras diapazons, ko baterija spēj izturēt, kad to nelieto (references tests);

m) | periods, kurā darbojas kalendārajam mūžam piemērojamā komercgarantija;

n) | sākotnējā enerģijas riņķojuma energoefektivitāte un efektivitāte pie 50 % ciklmūža;

o) | baterijas elementa un paketes iekšējā pretestība;

p) | relevantā ciklmūža testa C-reitings;

q) | marķēšanas prasības, kas noteiktas 13. panta 3. un 4. punktā;

r) | ES atbilstības deklarācija, kas minēta 18. pantā;

s) | informācija par bateriju atkritumu rašanās novēršanu un apsaimniekošanu, kā noteikts 74. panta 1. punkta a) līdz f) apakšpunktā.

EKODIZAINS

DPP ieguvumi uzņēmumiem:

- Sastāvdaļu un materiālu izsekojamība (kā pamats ilgstpējas pārskatiem un ar ilgtspēju saistītiem apgalvojumiem)
- Centralizēti un digitalizēti preces dati, kas atvieglo pārskatu sagatavošanas procesu
- Digitalizēta informācija, kas līdz šim bija jādrukā, jāsūta un jāuzglabā papīra formātā (lietošanas instrukcija)
- Lielāka iespēja atpazīt viltojumus, pamatojoties uz DPP datu lietošanu
- Digitalizēta tehniskā informācija, kas nebūs jāuzglabā atsevišķi un jāsūta tirgus uzraudzības iestādēm
- Iespēja piedāvāt patērētājiem saistītus pakalpojumus (remontu, apkopi, aksesuārus) – jauns biznesa modelis?

ENERGOMARĶĒJUMS

Saskaņā ar energomarķējuma prasībām ražotājam katrai precei ir jānodrošina energomarķējums un datu lapa.

Regula 2017/1369 un īstenošanas regulas.

Visām precēm jābūt reģistrētām datu bāzē EPREL.

EPREL ir divas daļas:

- Publiskā
- Atbilstības (pieejama tikai tirgus uzraudzības iestādēm)

ENERGOMARĶĒJUMS

Regulas stingri nosaka energomarķējuma izskatu un saturu, kā arī datu lapas saturu.

Pārdevējiem jāņem vērā, ka ir stingras prasības energomarķējuma informācijas izvietošanai gan tirdzniecības vietās, gan interneta veikalos.

Energomarķējumu un datu lapu var lejupielādēt no EPREL datubāzes.

ENERGOMARĶĒJUMS

Tirdzniecības vietās ir jānodrošina:

- Katrai tirgotajai precei energomarķējums ir skaidri saskatāms, novietots preces priekšpusē, uz tās vai blakus (atkarīgs no preces veida)
- Energomarķējums atbilst konkrētajam preces modelim, ir attēlots pilnā apjomā un oriģinālajās krāsās
- Pēc pircēja pieprasījuma tiek izsniegta preces datu lapa (informācijas lapa)

ENERGOMARĶĒJUMS

Interneta veikalā:

- Katrai precei ir pievienots energomarķējums un datu lapa, kas ir attēloti tuvu cenai;
- Šī prasība attiecas uz visām sadaļām, kur ir attēlota cena – veikala galveno lapu, preču kategorijas lapu, konkrētās preces lapu, iepirkuma grozu utt;
- Energomarķējumam un datu lapai jābūt skaidri salasāmiem

www.ptac.gov.lv/lv/energomarkejums

ENERGOMARĶĒJUMS

Uz **visiem vizuālajiem reklāmas materiāliem** attiecas energomarķējuma attēlošanas prasības. Tie ietver reklāmas, papīra bukletus, interneta bannerus, tehniskos reklāmas materiālus utml.

Reklāmās ir jānorāda informācija par energoefektivitātes klasi – energomarķējuma bulta.

ENERGOMARĶĒJUMS

Ir jāņem vērā:

- bultas izmēram ir jābūt tādam, lai patērētājs to varētu skaidri saskatīt un salasīt;
- burta lielums ir vienāds vai lielāks par preces cenu,
- klientiem ir jābūt pieejai energomarķējumam un datu lapai – saite uz datubāzi EPREL vai drukāta kopija;
- tikai melnbaltos reklāmas materiālos drīkst izmantot melnbaltas energomarķējuma bultas.

ENERGOMARĶĒJUMS

Veļas žāvētāji (jaunums)

Regula 2025/1353, ar ko attiecībā uz informāciju par remontējamību groza Deleģēto regulu (ES) 2023/2534 par sadzīves veļas žāvētājiem un precizē dažus mērījumu un aprēķinu metožu, ražojuma informācijas lapu, tehniskās dokumentācijas un verifikācijas procedūras aspektus

No 2027. gada 1. janvāra jauni energomarķējumi un datu lapas.

ENERGOMARĶĒJUMS

Veļas žāvētāji (jaunums)

Jaunais energomarķējums ietver remontējamības klasi, kas norāda, cik viegli var piekļūt galvenajiem komponentiem un tos remontēt.

Datu lapa (informācijas lapa) ietver vairāk informācijas par remontējamību, piemēram, cik demontāžas soļu ir nepieciešams, savienojumu veids, remontējamības informācijas pieejamība utml.

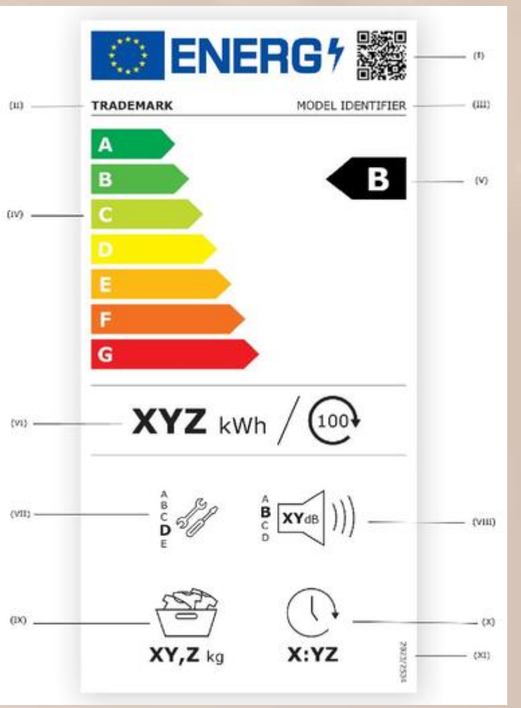

ENERGOMARĶĒJUMS

No 2027. gada 1. janvāra visiem jaunajiem veļas žāvētājiem būs jābūt šim atjauninātajam energomarķējumam, taču vienības, kas laistas tirgū pirms šī datuma (piemēram, atrodas tirgotāju noliktavās), drīkstēs pārdot bez laika ierobežojuma.

Arī interneta veikalos no šī datuma būs jānorāda jaunais energomarķējums, izņemot gadījumus, kad pārdodat tikai tāda modeļa vienības, kas atradās noliktavā vai bija laistas tirgū pirms 2027. gada.

ENERGOMARĶĒJUMS

Energomarķējums – lai pircējs pieņemtu informētāku lēmumu!

Ja informācija ir skaidra un patiesa, tā palielina uzticēšanos tirgotājam, uzlabo iepirkšanās pieredzi gan fiziskajos veikalos, gan tiešsaistē, un samazina sūdzību vai preču atgriešanas iespējamību.

Trauku mazgāšanas mašīnas

REGULA (ES) 2019/2017attiecībā uz sadzīves trauku mazgāšanas mašīnu energomarķējumu

Salīdzināt atlasītos (3 modeļus)

	Bosch SPH4HL802E	BERG 45E22 BZM45E22M000	Fagor 5LVF-423ADIT
Energoefektivitātes klase	D	E	C
Veids	Iebūvējama	Iebūvējama	Iebūvējama
Izmēri (augstums)	82 cm	815 cm	82 cm
Izmēri (platums)	45 cm	448 cm	45 cm
Izmēri (dziļums)	55 cm	550 cm	55 cm
Nominālā ietilpība programmai "eco"	10	10	9
Ūdens patēriņš (ciklā, programmā "eco")	8,9 Litri	9,0 Litri	9,8 Litri
Programmas "eco" ilgums	4:35 (h:min)	3:55 (h:min)	5:14 (h:min)
Gaisvadītā trokšņa emisijas programmā "eco"	44 dB	47 dB	45 dB
Gaisvadītā trokšņa emisiju klase programmā "eco"	ABCD	ABCD	ABCD
Enerģijas patēriņš (100 ciklos, programmā "eco")	67 kWh	76 kWh	55 kWh
Enerģijas patēriņš (ciklā, programmā "eco")	0,674 kWh	0,755 kWh	0,550 kWh
Energoefektivitātes indekss programmai "eco" (EEI)	49,9	55,9	43,7
Mazgāšanas veiktspējas indekss programmai "eco"	1,121	1,125	1,120
Žāvēšanas veiktspējas indekss programmai "eco"	1,061	1,065	1,070
Izslēgtais režīms	-	0,00 W	-
Gaidstāves režīms	0,50 W	0,49 W	0,47 W
Palaides atlikšanas režīms	4,00 W	3,99 W	1,37 W

Patērētāju tiesību
aizsardzības centrs

PALDIES

WWW.PTAC.GOV.LV